

Posudek disertační práce

David Lužický, Mincovníctví období římské tetrarchie 284-312 n. l.: organizace, nominály, ikonografie. Coinage of Roman Tetrarchy 284-312 A.D.: Organisation, Nominals, Iconography, 2015.

Autor posuzované práce k programu ohlášenému jejím názvem přistoupil třemi různými, ale navzájem logicky provázanými sondami.

1. Základem práce je vědecký katalog římských mincí z daného období, které jsou uloženy ve sbírce antických mincí Ústavu pro řecká a římská studia Filosofické fakulty Karlovy University v Praze. Tyto mince doposud nebyly publikovány, a protože autor text připravil k publikaci v anglickém jazyce, tuto část práce předložil v anglické verzi. Text katalogu, který má 619 položek, zabírá polovinu předloženého svazku disertace. Obrazový doprovod není součástí textu, ale je na přiloženém DVD. Práce je pokračováním autorovy diplomové práce, v níž stejným způsobem zpracoval římské mince z let 235-284 po Kristu, které jsou součástí této sbírky. Katalog je v textu disertace uveden anglickým textem, který je však úvodem k připravované publikaci, v níž budou publikovány také mince z předcházejícího období z let 235-284, které nejsou předmětem disertace.
2. Komentář ke katalogu římských mincí z let 284-312 po Kristu představují úvodní kapitoly disertace. Autor nejprve shrnul monetární vývoj od 1. století po Kristu do roku 284. V dalších kapitolách se podrobně věnoval monetárnímu vývoji v letech 284 do roku 313 a vývoji ikonografie na mincích z toho období.
3. Do komentářové části disertace autor vložil kapitolu věnovanou metrologii zlatých mincí v daném období, která shrnuje jeho vlastní výzkumy. Po úvodní kapitole věnované vývoji zlatého standardu do roku 268 autor přistoupil k analýze standardu v letech 268-305. V této části textu je zařazen exkurs věnující se problému váhy římské libry. Materiálovou základnou pro část disertace věnovanou metrologii zlatých mincí nejsou mince z katalogu sbírky Ústavu pro řecká a římská studia, ale reprezentativní vzorek téměř dvou tisíc zlatých mincí. Ty jsou všechny publikované v on-line katalozích. Seznam zlatých mincí je na DVD přiloženém k disertaci, přičemž u jednotlivých položek je vždy uvedena příslušná webová stránka. Na ní je možné pod příslušným číslem vyhledat katalogové heslo obsahující potřebné údaje včetně obrazové dokumentace. Autor v této části práce shrnuje dosavadní bádání týkající se problému poklesu váhy zlatých mincí ve 3. století po Kristu.

Součástí práce jsou jednak konkordance k anglicky psanému katalogu mincí ze sbírek Ústavu pro řecká a římská studia, jednak série přehledných tabulek shrnující údaje o relativní četnosti zkoumaných ražeb a jejím vývoji v čase.

Český text práce bohužel neprošel závěrečnou redakcí. Prohřešky jsou jednak čistě formální. Např. na s. 93 jsou špatně odkazy na obrázky, místo obr. 24 má být 23, místo obr. 23 má být 24. Poznámky začínají jednou malým, jednou velkým písmenem a někdy v nich zůstaly pozůstatky předchozích verzí (pozn. 211 na s. 43), nebo autorovy poznámky o chybějícím odkazu na prameny (pozn. 255 na s. 51), atd. Není jasné, proč je na straně 88 v českém textu citována v anglickém překladu jednoznačná informace, kterou autor čerpal z Dia Cassia. Slabinou práce jsou neobratné formulace a gramatické chyby, které text činí nesrozumitelným. Např. s. 40: „Diocletianus zvýšil početní stav armády, což bylo z pohledu státního rozpočtu nákladná operace, která byla nad jeho možnosti a vyžádala si patřičnou odpověď.“ Ve větě má být jednak „byla“ místo „bylo“, jednak je nevhodně použito sousloví „vyžádala si patřičnou odpověď“ místo „měla jí doprovázet příslušná

opatření.“ Stylu práce není věnována patřičná pozornost, autor například nevhodně kombinuje spisovnou a obecnou češtinu (s. 103: „Osobité je akorát podání účesu“).

Výše uvedené nedostatky nemění nic na tom, že se jedná o solidní materiálovou práci, která neobsahuje žádné závažné chyby. Autorova pozornost byla při psaní disertace zaměřena především na anglický katalog připravovaný k publikaci, který považuji za největší přínos disertace. Autor prokázal, že se v dané problematice suverénně orientuje a je schopný v celé řadě detailních problémů navrhnout vlastní řešení. Předkládaný text plně splňuje požadavky standardně kladené na disertační práci. Práci doporučuji jako podklad k obhajobě a navrhuji klasifikaci: prospěl.

V Praze dne 17. ledna 2016

Prof. PhDr. Jan Bažant, CSc.
Filosofický ústav Akademie věd České republiky v.v.i.